

utvivlsomt, at man gaar videre ind paa Statskirkeedømmets Bane ved at tage Hovedforlagsstillernes Forslag, det kan der ikke være nogen Tvivl om, naar man ser, hvorledes nye Kirker danne sig og ordne deres økonomiske Forhold. Naar det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgfreds (Kjær), taler saa meget om at adskille Stat og Kirke, skal jeg sammenligne det Ene, en Adskillelse, med at styre i Best, og det Andet, en større Forbindelse, med at styre i Dit, saa forstaar jeg ikke, hvorledes man nogeninde skulde nærme sig Kirkens Frihed, eller det, jeg sammenligner med at styre mod Best, ved at styre Kursen lige mod Dit. Hvis man i Souverænitærens Tider havde sagt, at man skulde nærme sig den frie Forfatning, ikke ved en Overgang igjennem Stænderne, men ved en endnu videre-gaaende Absolutisme, da tror jeg ikke, at det havde baadet den danske Stat vel. Saaledes gaar det ogsaa med Kirken; vil man gaa frem til Frihed, saa skal man ikke udslætte det sidste Frihedspor i denne Retning, som er et fuldstændig apostolisk Spor, men saa skal man sørge for at fremme det videre, der er, og ikke søge i Statskirkeedømmets Aand at udslætte det. De Herrer kunne benegte det, saa længe de ville, men Enhver, der har tænkt Noget paa de Forhold, der naturlig komme tilstede ved nye Kirkers Dannelselse, maa indrømme, at det Forslag, de ærede Medlemmer nu flere Gange have stillet, fører dybere, end man nogeninde har været i Danmark ind i Statskirkeedømmets hele Theori.

Kjær: Jeg skal med Fornøielse svare den ærede sidste Taler, at naar han nævner det Apostoliske, er det vistnok det Uheldige ved vor hele kirkelige Tilstand, at dette er det Gneste, han kan nævne os, som indbefatter det Apostoliske; ellers er det Dyrige vistnok saa uapostolisk, som det kan være.

S. C. D. Müller: Jeg tror, det kommer deraf, at det ærede Medlem med Hensyn til Kirken, i sine Betragtninger stedse kun beskæftiger sig med det Økonomiske og Pengevæsenet. Jeg vil tillade mig at mene, at der i Prædikenen, Sakramenterne og i hele Menig-

hedens Forhold virkelig ere desuden de aller-væsentligste Gjenstande tilstede, der kunne nævnes som det Apostoliske; men naar man sætter hele Kirkens Betydning og Ordning efter sit pengelige Grundprincip, saa er det ganske vist, at man har Banfelighed med at finde Kirken.

Ministeren for Kirke og Undervisningsvæsenet:

Den ærede Forslagsstiller, som først havde Ordet i denne Sag, (S. A. Hansen) gjorde opmærksom paa, at det ikke syntes ham, der var Anledning til her udførlig at udtale sig om Lovforslaget i det Hele eller i Særdeleshed om det store Endringsforslag, som er stillet, og heri skal jeg give ham fuldstændig Ret. Jeg har havt saa rig Leilighed til at udtale mig om denne Sag, at jeg ikke behøver at sige min Mening derom, og jeg gaar ogsaa ud fra, at der, naar Sagen kommer paa det sidste Stadium i denne Samling, vil blive Leilighed for mig til yderligere at udtale mig. Jeg finder mig heller ikke opfordret til at høre mig om de øvrige Forslag, men jeg kan kun derom i Almindelighed sige, at det hører med til en af mine større Overrækkelser, at det netop er dette Punkt, som har givet Anledning til saa megen Forhandling. Da Sagen af mig blev indbragt her i Thinget, var jeg ganske sikkert fattet paa megen Modstand fra forskellige Sider, og jeg maatte erkende, at der var Punkter deri, som kunde give Anledning til endog meget modsatte Anskuelse, men jeg tilstaar, at jeg troede, at denne Paragraf egentlig saa at sige var uanfægtelig. Det forekommer mig, at den indeholder en saa overordentlig imødekommende Anskuelse blandt de mange, som i Tidernes Løb ere komne frem i denne Sag, at jeg næsten ikke kjender Crempel paa Noget, der kan siges i højere Grad at vise Imødekommen. Dette Spørgsmaal har jo været bragt frem mange Gange tidligere, og det er sikkert, at naar man da havde tænkt sig en Lov forelagt med den Bestemmelse, at al Offerpligt skulde være afløst, at alt Offer kun skulde være frivilligt, og at der ikke paa nogen Maade var Tale om at yde noget Bederlag derfor, vilde man ikke tro, det var muligt at komme dertil. Man var dengang fattet paa